
This is the **published version** of the article:

Sanchez Romero, Judit; Tarabini-Castellani Clemente, Aina, dir. Pas de la docència presencial a la virtual. Vivències d'alumnat i professorat de l'aula oberta d'un institut públic de Montblanc. 2021. (819 Grau en Sociologia)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/249755>

under the terms of the license

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

Treball de Fi de Grau

Resum executiu

Títol: Pas de la docència presencial a la virtual. Vivències d'alumnat i professorat de l'aula oberta d'un institut públic de Montblanc.

Autor/a: Judit Sánchez Romero

Tutor/a: Aina Tarabini

Data en: 20/05/2020

Grau en: Sociologia

El confinament provocat per la pandèmia de la COVID-19 el curs passat va obligar a tancar escoles, instituts i universitats, i la forma de fer classe es va veure modificada, passant de la presencialitat a un format en línia. Aquest TFG pretén comprendre i analitzar com ha sigut el pas de la docència presencial a la docència virtual pels alumnes i professors en aules obertes, com han viscut i gestionat el canvi a l'hora de fer classes els professors, i com han rebut i viscut aquesta modificació els alumnes de l'aula oberta.

Aquest treball defensa que el pas d'una docència presencial a una telemàtica presenta diversos problemes, com poden ser la dificultat o impossibilitat d'ensenyar algunes assignatures que requereixen la presencialitat, com l'educació física, l'erosió de les interaccions entre professorat i alumnat i la dificultat de transferència de competències bàsiques com el treball en equip o la comunicació oral. Així mateix, també s'incrementa la dificultat de seguir l'activitat de l'alumnat per part dels docents, ja que els i les estudiants es troben a l'altre costat d'una pantalla, i no en una aula.

Aquests problemes s'incrementen més en el cas de l'objecte d'estudi del present treball: una aula dedicada exclusivament a alumnat amb dificultats per seguir el currículum planejat pel centre i que necessiten una adaptació tant metodològica com de currículum. Els alumnes de baix estatus socioeconòmic i cultural tenen menys rendiment acadèmic que els seus companys, presenten unes taxes de repetició més grans, i estan sobrerrepresentats als grups de baix nivell o en programes de diversificació curricular, com ho són les aules obertes. Són, per tant, exposats a les dinàmiques d'exclusió educativa, que s'intenten mitigar a través de programes com el que presentàvem anteriorment de l'aula oberta. (Tarabini, 2017:44)

Com diu Rogero (2020), hi ha famílies que no disposen dels recursos per suplir el rol del sistema educatiu. De fet, aquesta tesi s'amplia amb la de Tarabini (2020), qui diu que mentre que en alguns alumnes, el que s'explica a l'escola coincideix, és reconegut i amplificat per les seves famílies, en altres casos, suposa una renúncia, un xoc o una contradicció constant. A aquestes tesis sumem també la de Serarols (2020), qui afegeix l'eix de la bretxa digital des de dues perspectives, la de la manca de dispositius electrònics i la del desconeixement del seu ús per part de persones usuàries i famílies.

Aquest estudi ve a presentar diferents preguntes, a saber:

- Com han viscut el tancament de l'institut i el pas d'una docència presencial a una docència virtual l'alumnat i professorat de l'Aula Oberta?
 - Com s'ha viscut i gestionat el tancament dels instituts i la docència virtual per part del professorat?
 - Com han viscut els alumnes aquest canvi en la manera de fer classe i el confinament domiciliari?

Per respondre-les, es realitzaran entrevistes semiestructurades a l'alumnat i al tutor de l'aula oberta, per després analitzar-les. El marc conceptual d'aquest treball compta amb dos conceptes, les vivències del professorat i les de l'alumnat i amb dues dimensions diferents, la pedagògica i l'emocional.

Els principals resultats extrets després de l'anàlisi de les entrevistes, han sigut els següents: hi ha hagut una adaptació de les classes, l'horari lectiu de cada assignatura es va veure reduït a una sessió a la setmana i es va avaluar el tercer trimestre a partir dels dos anteriors períodes. El tutor defineix l'experiència com esgotadora, perquè ha fet tot el que ha estat en la seva mà, per ajudar a l'alumnat continuar fent les seves tasques intentant garantir que tinguessin els dispositius necessaris i que els hi arribés la feina.

Per part de l'alumnat s'ha pogut extreure que aquesta pandèmia els ha impactat fortament, allunyant-los del professorat, de la resta de l'alumnat i del centre educatiu i això ha afectat en la concentració i hàbits d'estudi. En alguns casos, l'alumnat s'ha mostrat cansat i angosat tant per la situació acadèmica com per la de confinament, però també han valorat la tasca del professorat, en especial del tutor, pel gran acompanyament realitzat durant aquest període.

Com a conclusió general de l'estudi, s'extreu que els continguts van quedar en segon pla, prioritzant en tot moment l'acompanyament de l'alumnat i que aquest pogués assolir amb èxit els seus objectius. La situació de l'alumnat de l'AO, amb manca de dispositius i amb dificultats perquè els hi arribés la feina, va ser difícil i podem pensar que en una aula amb altres condicions la càrrega de feina del tutor no hagués sigut tan gran. Una manca d'hores de classes sincròniques i la falta de dispositius va afectar en els hàbits d'estudi d'uns alumnes que partien d'una metodologia adaptada. De cara a futures investigacions, l'estudi qüestiona si les adaptacions fetes pels centres i pel professorat han estat les òptimes o, si pel contrari, tenen marge de millora.

Bibliografia

Tarabini, A. (2017). L'escola no és per a tu. El rol dels centres educatius en l'abandonament escolar. (1st ed.). Fundació Jaume Bofill i Bonal·letra Alcompàs.

Rogero-García, Jesús (2020). La ficción de educar a distancia. *Revista de Sociología de la Educación-RASE*, 13(2)Especial, COVID-19, 174-182. <http://dx.doi.org/10.7203/RASE.13.2.17126>.

Serarols, J. (2020). La dimensió digital en situacions escolars de confinament i postconfinament. *FORUM- Revista D'organització I Gestió Educativa*, 53, 12-18.

Tarabini, Aina (2020). ¿Para qué sirve la escuela? Reflexiones sociológicas en tiempos de pandemia global. *Revista de Sociología de la Educación-RASE*, 13 (2) Especial, COVID-19, 145-155. <https://doi.org/10.7203/RASE.13.2.17135>.